GAZETA KRAKOWSKA

Nro 63.

z KRAKOWA DNIA 25 SIERPNIA 1824 ROKU we SRODĘ.

Z Petersburga d. 18 Lipca d. K.

(Z Kuryiera Litewskiego.)

Gazeta Senacka z dnia 12 Lipca, ogłosiła Naywyższe Ukazy, wydane do Rządzącego Senatu.

Dnia 16 Czerwca. Przeyrzawszy wniosek Komitetu Ministrów o summach, zapisanych przez Opatów sciu Bazyliańskich klasztorów, coroczney opłaty na rzecz szkół, pod wiedzą Wileńskiego Uniwersytetu, Rozkazuiemy:

1) Zbiór z Klasztorów Bazyliańskich: Zydyczynskiego, Owróckiego i Mileckiego, przeznaczony na świeckie szkoły wydziału szkolnego Wileńskiego, obrócić na rzecz Duchowieństwa Dyecezyi Łuckiey Unickiey i na pomnożenie środków do załozenia tam Seminaryum duchownego Unickiego, uzyskuiąc w miarę możności i niedopłaty tych składek na tenże cel. Szczegółowe w rzeczy tey rozrządzenie Departament Unicki Kollegium Duchownego Rzymsko-Katolickiego przedstawi do Naszego potwierdzenia, przez Ministra narodowego oświecenia, Głowno-zarządzaiącego sprawami duchownemi obcych wyznań.

2) Za zniesieniem byłych Bazyliańskich Opactw Derszańskiego i Dubieńskiego, zaprzestać takoż poboru i z ich funduszów na zakłady szkolne, od Uniwersytetu Wileńskiego należące.

Dnia 27 Czerwca. Dyrektor Kancellaryi Główno-zarządzaiącego Gruzyą, rzeczywisty Radca Stanu, Mohilewski, mianowany Gubernatorem cywilnym Czernichowskim.

Ze Lwowa d. 16 Sierpnia.

Nayiaśnieyszy Pan raczył naywyższą uchwałą z dnia 15 Czerwca r. b. nadać następuiące przywileia: 1) Drukarzowi Medyiolańskiemu Nicolo Bettoni, sletny przywiley, na poprawę zwyczayney prassy drukarskiey, zasadzaiącą się na użyciu cylindra zamiast prassy szrobowey, przez co cała machina odmienia się, z tym dokładem, że ten przywiley iedynie tylko uprawnionym drukarzom iakimkolwiek tytułem ustąpiony bydź może, a i to pod zachowaniem prawnych przepisów policyi i cenzury; 2) Janowi Jerzemu Stauffer mieszczaninowi i fabrykantowi instrumentów muzycznych, w Wiedniu w mieście pod

Nrem 11 mieszkaiącemu, i Maxymilianowi Haidinger fabrykantowi klawikordów w Wiedniu na Schaumburgergrund pod Nrem 18 mieszkaiącemu, pięćletny przywiley na poprawę klawikordów z wklęsłemi skrzydłami, która co do istoty na tem zasadza się, że klawiatura płaski i cyrklasty kształt dostaie, i klawisze w swey mierze umnieyszaią się, przez co każdemu na klawikordzie graiącemu, w szczególności zaś dzieciom nadzwyczayna podaie się łatwość, naymnieyszey ręce możnem staie się wygranie naytrudnieyszych kompozycyy. 3) Maryi Miesel, urodzoney de Gherlizzi i iey córce Józefie de Periboni małżonce Sensala, w Wiedniu w ulicy Kumpfgasse zwaney pod Nrem 810 mieszkaiącym, pięćletny przywiley na wynalazek, za pomocą machin z wielkim oszczędzeniem czasu, robienia kapeluszów damskich i dziecięcych z słomy zwyczayney, które do naycieńszych kapeluszów Florenckich podobne są. 4) Andrzeiowi Boden, mieszczaninowi i kupcowi w Wiedniu na Schottenfeld pod Nrem 139 mieszkaiącemu, pięćletny przywiley na poprawę, na tem zasadzaiącą się, że on za pomocą kotła parowego, wielką ilość materyiału palnego, oszczędzaiącego, a przez to polepszonego apparatu gorzelnianego, i przez zyskowne chłodzenie, zaraz z roboty, albo z gotowey już wódki, czysty i wysoki gradus trzymaiący spiritus przez destylacyie wyrabia, tudzież likwory i rozolisy bardzo zyskownie preparuie, a z niedogonu, i innych substancyy wszystkie gatunki octu robi; którego kotła oprócz tego z naylepszym skutkiem do wszelkich extrakcyy, rowniez do opału pomieszkań i gotowania potraw parą, użyć można. Wydział lekarski nie znalazł ze względów zdrowia żadney przeszkody w wykonaniu tego przywileiu. W reszcie zalecono zostało uprzywileiowanemu, aby wspomniony poprawy na teraz w owych powiatach i mieyscach gdzie prawo produkcyi wodki i propinacyi istnieie, nie wykonywał.

Z Berlina d. 16 Sierpnia.

W Niedzielę d. 15 b. m. po wysłuchaniu przez N. Króla i całey iego Rodziny nabożeństwa w kościele Dworskim i Katedralnym, nastąpiło w Charlotenburgu w obecności N. Króla, całego Królewskiego Domu, obecnych tu obcych Xiążąt, całego Dworu, Jenerałów i Ministrów, uroczyste zaślubienie J. K. W. Królewny Ludwiki Augusty Wilhelminy Amalii, corki J. K. Mci, z J. K. W. Królewicem Niderlandskim Fryderykiem Wilhelmem Karolem. Królowna Jmć o godzinie 5 z południa raczyła tamże odbierać powinszowania, a w wieczór był wielki bal w galeryi zamkowey, potem widowisko teatralne.

Przeiechali tędy Ces. Rossyyski Strzelec polowy Kuety gońcem z Petersburga do Londynu, a taxyż Strzelcy Jabłoński i Jakowleff do Paryża.

P. Sieber, znany publiczności z opisu podroży swoiey do Krety, Egiptu i Palestyny, przeieżdzał niedawno przez Bonn, wracaiąc z Londynu po odprawioney podroży około świata. Nikt ieszcze nie ukończył takiey podroży w krótszym czasie i z większą pomyślnością. Dnia 20 Sierpnia 1822 popłynął z Marselii do wyspy S. Maurycego, gdzie wysiadł w Grudniu. Odesłał do Euro-

py zebrane tam przez 3 miesiące rośliny, i d. 8 Kwietnia popłynął do Nowey Hollandyi, dokąd przybył d. 1 Czerwca 1823. Zebrał tam bardzo znaczną ilość suszonych roślin, nasion, wypchanych ptakow, skor zwierząt czworonożnych, owadów i minerałow, które z Londynu posłane będą przez Hamburg do Pragi w Czechach, iako przeznaczone dla tamecznego muzeum. P. Sieber chwali bardzo szlachetne postępowanie Anglików w osadach, bez których pomocy i poparcia nie byłby nigdy pewnym skutków uczoney swoiey podróży. W powrocie swoim, równie iak w całey podróży, nie doznał żadnych niebezpieczeństw na morzu, i w ciągu 13stomiesięczney żeglugi nie miał naymnieyszey nieprzyiemności. W Londynie chciano go skłonić do uporządkowania swoiego zbioru; lecz powodowany miłością oyczyzny skrócił nawet pobyt swóy w tameczney stolicy. Uczone iego prace wzbudzaią ciekawość znawców, i każą się spodziewać wielu obiaśnień względem tak odległych, i rzadko zwiedzanych okolic. Wracaiąc przez morze spokoyne, wypoczął na Przylądku Dobrey Nadziei, zkąd d. 1 Maia 1824 udał się w dalszą drogę, i po 2 miesiącach uyrzał znowu d. 8 Lipca brzegi Europy.

Z Paryża d. 9 Sierpnia.

Podług telegraficznego doniesienia z Tulonu Angielska galera, która d. 3 b. m. w wieczór zawinęła do Marselii, przywiozła wiadomość o zawartym d. 22 Lipca pokoiu między Angliią i Algierem. Zamknięcie Algieru ustało więc d. 26.

Xże Blacas mianowany iest, na mieysce zmarłego P. de Serre, Posłem w Napolu; Hr. Portalis, na mieysce zmarłego Barona Barris, Prezesem Sądu Kassacyynego; Referendarz Baron Crouzeilches Sekretarzem ieneralnym Ministerstwa sprawiedliwości, a P. Vatismenil Radcą Stanu i Adwokatem ieneralnym przy Sądzie kassacyynym.

Z doniesienia, ktore Minister spraw wewnętrznych o stanie kanału i budowie portow Królowi złożył, okazuie się, iż na wyporządzenie 13 kanałów, 11 mostów, Dunkierskiego portu i zrobienie spławnemi dwóch rzek, wydano do 31 Marca r. b. 17 mill. 390.965½ Fr. a z złożonych przez kompanie funduszów do prowadzenia dalszych robót znayduie się ieszcze w zapasie 13 mill. 910.553⁸⁄₁₀ Fr.

D. 7 w kaplicy izby Deputowanych nastąpiło zaślubienie Panny Villele, córki pierwszego naszego Ministra, z P. Neuville, która otrzymała w posagu od oyca swoiego 60.000 Fr.

Przybyły niedawno do Francyi okręt napotkał pocztowy statek, na którym Jenerał Lafayette do Nowegoiorku płynie. Jenerał był zdrowy, ale syn iego Jerzy chorował na morską chorobę.

Wyszło tu w tey chwili z druku dzieło o niepodległości Europeyskich osad na wyspie Hayti, nie iest wcale na ich stronę. Autor iego, który 15 lat na St. Domingo mieszkał, twierdzi, iż woyskowa siła Haytańska nie wynosi iak 22.000 ludzi, słabych na ciele, bez karności, źle płatnych i do boiu nie wprawnych. Wczasie woyny doprowadzona bydź może naywięcey do 15.000 ludzi, a powstanie w massie nietylko z braku pieniędzy, broni i żywności nie iest podobnem, ale nadto drogoby go przypłacili

kolorowi ludzie, gdyż woysko Murzyńskie zdaie się tylko na dogodną porę i śmiałego dowodcę oczekiwać, dla pozbycia się tych Mameluków. Przez 14letnią przeszło spokoyność zniewieściał żołnierz Haytański, i przyzwyczaione do próżniactwa i wygód woysko nie potrafi oprzeć się kilku tysiącom Francuzów. Osada znacznie oprócz tego upadła: od Toussaint-Louverture (r. 1803) zmieniła się polityczna i woyskowa postawa; zmnieyszyła się ludność, plantacyie leżą odłogiem, a kassy kraiowe są próżne. — Czyli rząd uwierzy temu opisowi rzeczy i da się przezeń do stanowczych kroków nakłonić, wiedzieć ieszcze z pewnością niemożna, ale podług Dziennika Handlowego zerwane zostały układy z Haytańskiemi wysłańcami, i za kilka dni odpłyną z Hawru do oyczyzny. Ze powrót ich na St. Domingo bez zrobienia rzeczy, wielkie, ieżeli nie okropne, zrządzi wrażenie, słusznie lękać się należy, i osiedli tam nieszczęśliwi Francuzi wystawionemi bydź mogą na wielkie niebezpieczeństwo.

Od 21 Lipca sławny Niemiecki Filolog, Radca tayny Fryderyk August Wolf, z Berlina znayduie się w Marsellii. Zbyteczne upały wstrzymały iego podróż, iednak zamyśla w krótce udać się wdalszą do Nicei drogę.

Policyia tuteysza zabrała cały Nmer pod d. 5 b. m. Dziennika Goniec, ponieważ umieścił z gazet Londyńskich wyimki z testamentu Napoleona, iako sprzeciwiaiące się moralności. Dziennik Gwiazda umieścił też wyimki poźniey, na co Goniec w następnym Nrze oświadczył, iż Policyia czyni rożnicę pomiędzy dziennikami.

Baron Pasquier popłynął niedawno z Boulogne do Anglii.

Bawieniu tu Angielskiego Ministra stanu, Lorda Harrowby, który iest u Dworu bardzo dobrze przyymowany, przypisywana iest ważna okoliczność.

Infant Portugalski Michał znaydował się iuż po dwa razy podczas nabożeństwa w tuteyszey synagodze.

Nowe wydanie krytyczno-historycznego słownika Bayla ukończone teraz zostało w 16 tomach. Dołączonych do niego iest kilka rozpraw Bayla i o nim tudzież życie iego przez Desmaiseaux.

Gdy niedawno na polu niedaleko Clermont, gdzie niegdy znaydował się obóz Cezara, zaczęto kopać, odkryto w wzgórzu pod Caserov zupełnie skamieniały melun z naywiększem podobieństwem do naturalnego, za iaki wzięły go nawet niektore osoby gdy na stole położony został. Osobliwości innego gatunku wynalazł mieszkaniec z Naix (w departamencie Mozy) w swoim ogrodzie to iest bulioniki Gauliyskich naramienników z agatu, powleczone smołą z malowanemi okienkami czarnemi, czerwonemi i szaremi, i oprócz tego 5 Rzymskich medalów jako to: 1) wielki bronzowy Wespasiana z napisem *felicitas publica*, z figurą trzymaiącą w prawey ręce róg obfitości. Zgłoski S. C. okazuią, iż medal ten z uchwały Senatu dla tego Cesarza wybity został, 2) wielki także bronzowy na cześć Traiana wybity z napisem *fides publica* i figurą trzymaiącą w prawey ręce szalę sprawiedliwości, w lewey róg obfitości; 3) srebrny na cześć Cesarza Antoniusza, na którego odwrotney stronie znayduie się napis *genius populi Romani*; 4) i 5) małe bronzowe z popiersiami Konstantyna i Flawiusza Juliana.

Naynowsze doniesienia o missyiach w Chinach dochodzą do Września roku zeszłego i pisane są od obu tamteyszych Biskupów Fontane i Perocheau z Suttschuen. Na ówczas używali tamteysi Missyonarze i Chrześciiańskie gminy naywiększey spokoyności. Na początku roku 1823 lękano się nowego prześladowania, ponieważ dawny Vicekról, który sprzyiał Chreściianom odwołany został, a następca iego ponowił zaraz przepisane dawniey kary przeciw wyznawcom wiary Chrześciiańskiey; lecz edykt ten nie był do skutku przyprowadzony i zdawał się tylko bydź dla formalności napisany. Od Września 1822 do Września 1823 ochrzczono 273 dorosłych osób i uzyskano 375 uczniów. Na szczególne wspomnienie zasługuie, iż większa część z tych nawroconych należała do sekty Tamokao, którey do tego czasu żaden członek nie przeszedł do religii Chrześciiańskiey. 8537 dzieci otrzymało przed skonaniem chrzest. Liczba szkół Chrześciiańskich iest nie wielka. W Kochin-Chinie niema teraz żadnego Biskupa i znayduie się tylko 3 Francuzkich Missyionarzów.

Z Madrytu d. 30 Lipca.

Wyiechał ztąd Baron Eroles; lecz niewiadomo w iakim celu.

O przyczynie smutnego tu zayścia d. 25 b. m. między Francuzkiemi i Hiszpańskiemi żołnierzami nie można dotąd powziąść dokładney wiadomości. Pierwsi miotaią pociski na Hiszpanów, a drudzy na Francuzów. To tylko zdaie się bydź prawdą, że Król przyrzekł Jenerałowi Digeon surowe ukaranie winnych, i miał mu nawet nadać moc razrządzenia woyskiem Hiszpańskiem. Wiele stanowisk obięły teraz woyska Francuzkie po ostatnich, i dywizyia Quesady, którey żołnierze rozpoczęli kłótnią, wysłaną została z Madrytu na granice Portugalii. Od kilku dni znaleziono tu kilkunastu liberalistów i iednego żołnierza Francuzkiego zamordowanych. W krótce spodziewamy się tu nadeyścia prowincyonalnych milicyy, których rząd przyśpiesza urządzenie, z czego, iak zapewniaią, Jenerał Digeon nie iest kontent i żądać miał wstrzymania ich przybycia aż do ustąpienia Francuzów z Madrytu. Konstytucyioniści spoglądaią na to poróżnienie z przestrachem, gdyż obecność woyska Francuzkiego iest ich zasłoną.

Podróżni z Murcyi opowiadaią, że rozbóynik Jaime, gdy na szubienicę był prowadzony, oświadczył, iż 120 osób zamordował, a między temi iedną kobietę kazał żywą w ziemi zakopać. Smierć iego dla tego była zwleczoną, iż brat iego Alfons, który obiął po nim dowodztwo nad rabusiami, zagroził, że całą Murcyią zniszczy, ieżeli brat iego stracony zostanie. Tymczasem Alfons utracił życie w potyczce i brata iego zaraz potem obwieszono. Z tem wszystkiem drogi tak są niebezpiecznemi iak dawniey były. Przez Murcyią i Walencyią iechać nie można tylko iak w Arabii w karawanie i pod zasłoną.

Biskayskie władze odebrać miały rozkaz niewydania paszportów do Gallicyi i Estramadury; lecz przyczyna tego niewiadoma.

W Kadyxie lękaią się żółtey gorączki. Osada tamteysza Francuzka iest nadzwyczay czynna i naprawia zepsute batteryie. Eskadra Francuzka odpłynęła ztamtąd d. 20 iak sądzą do Lizbony.

Rada miasta Barcelony z r. 1822 podciągnioną bydź ma pod sąd, ponieważ d. 5 Września rozkazała przez kata spalić odezwę Urgelskiey Rejencyi.

Z Lizbony d. 19 Lipca.

Gazeta nasza pod d. 16 b. m. zawiera uwagi godny artykuł, w którym wychwalaiąc politykę Angielską, twierdzi, że to Mocarstwo nigdy nie przystąpi do uznania niepodległości kraiów południowey Ameryki.

Admirał Lord Beauclerk zawinął d. 14 b. m. na fregacie *Blanka* do portu naszego.

D. 19 b. wiał tu tak gorący północno wschodni wiatr, że ciepłomierz Fahrenheyta podniósł się do 105 a nawet o północy okazywał 91 stopni ciepła. Upał ten zrządził w winnicach niewyrachowane szkody. Liście nawet na drzewach poschło i opadło. Wiele robotników na polach pomarło z gorąca. Dziś rano o godzinie 5 czuć się dało w mieście lekkie trzęsienie ziemi.

Dotychczasowy sprawuiący interesa Duńskie, P. Dal Bergo di Primo, ktory przez Monarchę swoiego przy Dworze tuteyszym na Posła wyniesiony został złożył N. Krolowi naszemu z zwykłemi obrzędami znaki orderu Słonia.

Z Londynu d. 6 Sierpnia.

Dwóch znakomitych officerów zrobiło tu niedawno osobliwszy zakład. Ułożono dwa rzędy kamieni, w każdem po 100 w pewney odległości ieden od drugiego, ktore musiały bydź pozbierane i w stoiący na końcu rzędu kosz pokładzione. Jeden iechał na niewielkim koniu, a drugi szedł piechotą od oznaczonego mieysca. Kt by pierwey zebrał swóy rząd, otrzymać miał 300 suwerynów. Widzowie sądzili zakład jezdca za przegrany, gdyż pieszemu łatwiey będzie pozbierać kamienie, niżeli jezdcowi po każdy złazić z konia. Ale z zadziwieniem wszystkich jezdziec miał iuż swoie 100 kamieni w koszu, gdy iego przeciwnik wkładał dopiero 89ty. Oba zakładnicy zmordowali się bardzo tą przechadzką.

Wyszłe tu teraz wszystkie dzieła Szakspira z słownikiem w iednym tomie in 12mo zaledwo cal grubości maiącym, kosztuią 1 gwineę.

O kręt Adonis przybył do Dunów z doniesieniami z Cap-Coast; lecz osnowa ich ieszcze niewiadoma, a prywatne listy, które z niecierpliwością są oczekiwane, zaledwo iutro będą mogły bydź wydane. — Dawnieyszy list z tegóż mieysca Podpułkownika Suttherland pod d. 31 Maia zawiera co następuie: „Od d. 28 nie zrobił nieprzyiaciel żadnego znaczącego poruszenia, ale woysko prowadzone przez Króla złączyć się miało a stoiącym w Fettue i cała siła wynosić ma do 16,000 ludzi; że opuścił się deszcz nie będzie zatem długo nieczynnym. Czynię naywiększe natężenia do zebrania do stateczney siły do spotkania się z nim i odparcia go przynaymniey w głąb kraiu.„ — Podług listu iednego z naszych officerów Aschantowie stawiaią woyska do attaku kolumnami tak blisko siebie ile mieyscowe położenie dozwala, i w takim szyku postępuią szypko na wystrzał z karabinu naprzód. Skoro pierwszy szereg każdey kolumny wystrzeli, ustępuie na prawą i lewą stronę i znowu się w tyle szykuie, gdy tymczasem

ane szeregi naprzód postępuiąc strzelaią i równie iak pierwszy nazad się cofaią. Gatunek ten attaku iest podobny do tego, który płotowym nazywamy. Oprócz tego wysełaią kupy strzelców na boki nieprzyiaciela, i sposob ich woiowania iest daleko lepszy niżeli po dzikich ludziach spodziewać się można było.

W Woolwich czynione teraz będą doświadczenia nader ważnego wynalazku dla Inżynieryi i sztuki woienney zmarłego Karnota. Jeżeli się okaże takim, iak go autor podaie, tedy każda twierdza za pomocą muru w fossie, który nie dopuszcza wyłowu, stanie się niepodobną do opanowania.

W Lipcu ieszcze roku zeszłego Senat Haytański zawdzięczaiąc Prezydentowi Boyer ważne przysługi Rzeplitey uczynione, darował dwie cukrowe plantacyie, zostawuiąc mu wybór. Boyer w odpowiedzi Senatowi, oświadczywszy wdzięczność swoią, wyraził: „Wasza miłość i wasze uznanie moich usług są dla mnie dostatecznemi, i ubolewam, iż postanowiliście w imieniu narodu udarować mnie nowemi posiadłościami, których przyiąć nie mogę. Niechay tylko Rzeczpospolita zakwitnie, tedy szczęściem, ktorego ta część świata używać będzie, dostatecznie będę wynagrodzonym. Korzyści przykładania się skutecznie do utwierdzenia niepodległości i wolności swey oyczyzny, żaden maiątek wyrównać nie potrafi. „ — Rządowa Haytańska Gazeta dodaie: iż dopiero po drugiem tentowaniu przez Senat do nakłonienia Prezydenta do przyięcia tego daru, rzecz tę drukiem ogłasza.

Z Szwaycaryi d. 8. Sierpnia.

W dniach 10, 15, 18 i 30 Lipca grady z ulewą zniszczyły do szczętu w znaczney rozległości w Niemczech i naszey Szwaycaryi urodzaie wino i zboża. Na szczęście burze te nie zrządziły przynaymniey pożarów, z Heidingen i Oberkirch dowiaduiemy się tylko, że piorun w pierwszym mieyscu spalił plebanię, a w drugim dom włościański. W Lucernie nastąpił podobnyż wypadek z osobliwszemi okolicznościami. D. 2 Sierpnia po dwóch mglistych dniach uderzył tam piorun w wieżą zegarową wielkiego domu, przeleciał w górę około dzwonów zegarowych, rozdzielił się potem na dwie odnogi, które w różnych kierunkach dom przebiegały. Jedna z tych iskier zabiła na wyższym piętrze służącą, która chciała zawrzeć okiennice — zapewne iuż zapóźno, gdyż przeciąg ściągnął tam pioruna — bez naymnieyszego uszkodzenia stoiącey o kilka kroków od służącey iey pani. Druga iskra obaliła dziewczynę, która w poboczney izbie chciała to samo uczynić, co służąca, bez naymnieyszego iey uszkodzenia. Zresztą piorun, lubo nic nie zapalił i obicia tylko i belki posmolił, iednak w murach, oknach, a zwłaszcza w wieżkach i dachu znaczne poczynił szkody.

Od granic Tureckich d. 24 Lipca.

Podług Gazety Powszechney na początku przeszłego miesiąca skład prochu Seraskiera Derwisz Baszy w Larysie wyleciał na powietrze, przez co wielu Turków utracić mieli życie. Czyli to nieszczęście było przypadkowe lub z podłożenia ognia, wiedzieć niemożna.

W Belgradzie i Zemlinie rozchodzi się pogłoska: że w południowey stronie Termopilów przebiegły Odysseusz przez tymczasowe ustąpienie z Aten kolumnę woyska Tureckiego naprowadził znowu między dwa ognie i oderznał. Flocie Kapitana Baszy okręty Hydryiockie i Speziockie zadać także miały wielką klęskę. Zaręczyć za te wieści niemożna, bo mogły bydź na pociechę Greków za utratę Jpsary wynalezione.

Po ustaniu Dostrzegacza Smirneńskiego, zaczęło tam od 3 Lipca inne wychodzić pismo pod tytułem: Gazeta Smirneńska, którey pierwszey Numer zawiera:

Podług listów z Alexandryi wyprawa Egipskiego Vicekróla odpłynąć ztamtąd miała na końcu Czerwca. — Hussan Basza, Gubernator nasz, iest przez swoie umiarkowanie a nieinteressowność, prawdziwym oycem Raajasów (poddanych nie Mahometańskiego wyznania) a nadewszystko opiekunem Greków. Jego mądrości i tęgości winniśmy zupełną spokoyność, którey od kilku miesięcy używamy. Grecy przybywaią z wszystkich stron do miasta naszego i przyymowanemi dobrze są przez Władze mieyscowe. Porta posela ferman za fermanem na stronę Raajasów. — Od 6 tygodni posiadaią nasi Grecy swoiego Arcybiskupa. Poważny ten starzec przyięty został z wielką uprzeymością przez naszego Baszę. Gdy wychodzi, towarzyszy mu zawsze liczna straż. — W okolicach naszych i Magnesyi szarańcza od kilku dni obiadła wszystkie owocowe i warzywowe ogrody. Niebo jak gdyby chmurami okryte iest tem robactwem.

Z Chrystianii d. 5 Sierpnia.

Wczoray przyięli Królewicowstwo Jchmość deputacyią od Seymu, która powitała ich z podróży w imieniu Seymu.

J. K. M. uznał Kupca Brunis w Frederikshald iako tamecznego Konsula Francuzkiego.

Ustawa celna została postanowieniem Króla między innemi jak następuie zmieniona: Wprowadzenie kawy paloney iest do kraiu zabronione. Artykuł stanowiący, iż niewolno wprowadzać win Hiszpańskich, Francuzkich i Portugalskich tylko z mieysc, w których są wytłaczane, uchyla się, lecz względem wódek i likierów zostaie w swey mocy. Na różne artykuły powiększone zostało wchodowe i przechodowe cło, iak n. p. wódki, rum, mąki, kawę, mięso, ziemniaki wino, tabakę, len, &c. Od innych znowu, iako to płótna, &c. iest zniżone. Wywozowe cło od ryb, tranu i żyta cokolwiek podniesione zostało.

Z Weuersborga d. 2 Sierpnia.

Wczoray mieliśmy szczęście widzieć tu przybyłych NN. Królestwo. Dziś oglądali spadki wody w Trollhäta i oświadczyli ukontentowanie swoie tak z porobionych szluz, iako też innych wodnych budowli. Mówią, iż Król w powrocie do Sztokolmu poiedzie przez Wänes, dla obeyrzenia tamteyszych warowni, a z tamtąd uda się do Stiernsundu, gdzie ziedzie się z Królową.

Hr. Wetterstedt odwiedził Królestwo Jchmość w Gotenburgu i poiechał na powrót do Uddewala, dla kończenia kąpieli morskich.

W drugim kwartale roku tego przebyło przez Sund 479 Szwedzkich, Norwegskich okrętów.

DODATEK
DO Nro 63.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 25 SIERPNIA 1824 ROKU we SRODE.

Z Karlsruhe d. 6 Sierpnia.

Onegday powrócił tu z podróży do Włoch i Austryi Xże Gustaw, syn byłego Króla Szwedzkiego, i udał się zaraz do Baden do swey matki Królowcy Fryderyki.

D. 30 Lipca burza z towarzyszącym iey wichrem i gradem poczyniła w 15tu wsiach obwodu Stuttgardskiego wielkie szkody.

Z Frankfortu d. 7 Sierpnia.

Gazeta Powszechna zawiera co następuie: « Podług naynowszego z Elektorstwa Heskiego doniesienia zapadł iuż wyrok na Jeneralnego Dyrektora policyi Manger, mocą którego uznany został winnym wysokiey zbrodni i z wszystkich urzędow i godności wyzuty i na całe życie na prace do twierdzy skazany. Wyrok ten miał iuż nawet bydź uskuteczniony i skazany został z Fuldy do twierdzy Spanenberg zaprowadzony. Odtąd iak dowiaduiemy się od podróżnych zaniechano wszelkich surowych środkow przeciw cudzoziemcom. Otrzymało iuż także wolność wiele uwięzionych osób, ktorych okazała się niewinność względem zarzutu nastawania na zycie Xcia Jmci Elektora. „

Przybyła z Odessy Grecka Xiężna Susso bawi tu dotąd.

Kr. Minister stanu Jngersleben i Kr. Poseł przy Kr. Saskim Dworze P. Jordan przybyli do naszego miasta.

Doktór Sieber, ktory około świata podróż odbył, powrocił d. b. m. do Norembergi.

Z Kolonii d. 10 Sierpnia.

Onegday przybyli tu Xże Saski Fryderyk August i iego Małżonka, obeyrzeli wczoray tuteysze osobliwości i odiechali nazad do Ems.

Mowią, iż Hr. Spiegel przyiął Arcybiskupstwo Kolonii, na które powołany został.

Hrabina de la Ferronays, małżonka Francuzkiego Ambassadora przy Dworze Petersburgskim, przeiechała d. 6 b. m. przez Düsseldorf do Paryża.

D. 2 b. m. w wieczór pokazała się w kierunku pólnocno - zachodnim od

Worms na obłokach wspaniała Xiężycowa tęcza.

Od brzegów Menu d. 12 Sierpnia.

NN. Królestwo Bawarscy udali się z córkami swoiemi d. 10 b. m. z Nimfenburga do Tagernsee.

Xiężna Następczyna Wielkiego Xięztwa Hesko-Darmstadtskiego rozwiązaną została szczęśliwie d. 8 b. m. córką.

D. 28 z. m. czeladnik ciesielski został w lesie od Härlich do Wölken ciągnącym się od dwóch ludzi w szarych kurtkach i spodniach ubranych napadniony i na ziemię obalony. Rabusie skaleczyli go wprawdzie w prawą rękę — zapewne w obronie — ale więcey żadney nie zrobili mu przykrości i zabrali tylko chleb i trzewiki. Zdaie się więc, że to nie byli rabusie z professyi, ale tylko z potrzeby.

W Akwisgranie tworzy się teraz towarzystwo zaręczaiące za pożary przez akcyie po 1000 talarów. Łączy się razem z nim inny dobroczynny cel: akcyioniści pobierać tylko będą połowę czystego zysku, a druga oddawana będzie towarzystwu dobroczynności. Początkowy kapitał składa się z 1 mill. talarów.

Od granic Tureckich d. 25 Lipca.

Ostatnie doniesienia z stałego lądu Greckiego są dla Greków bardzo pomyślne. Zaprzeczyć wprawdzie niemożna, iż przez utratę Ipsary z znacznemi zapasami potrzeb morskich i innych znaczną ponieśli klęskę, lecz za to sprawa ich w Tessalii daleko w lepszym niż kiedy znayduie się stanie. Turcy są w tey okolicy o sto razy słabszemi od roku przeszłego, i dla tego wstrzymać nie mogli poruszeń obu dowodców pod Agrafą, Sturaatis i Alexis, którzy się w ich oczach z Tassa i Diamantis z Magnessyi połączyli. Potwierdza się zupełne pobicie Derwisza Baszy przez Odysseusza. W r. 1822 udało się Turkom dostać z znacznem woyskiem aż do Pelopenesu; w r. 1823 doszli aż do Boecyi, lecz w tym roku nie potrafili dotąd przebydź granic Tessalii.

W Telegrafie Greckim czytamy list Odysseusza Andrizzo do szanownego Greckiego uczonego Corey, który oddawna w Paryżu bawi, w którym wzywa go po wielkich usługach, które oczyznie przez swoie nauki i pisma uczynił do powrotu, aby z przyiaciołmi, których z sobą przywiezie, przyłożył się osobiście do oswobodzenia oyczyzny. Daley wyraża w tym liście: "Wstępy do wydanych przez ciebie klassyków i uczone objaśnienia zaszczepiły w duszach Greckich pierwszy zaród cnót ich przodków. Do rozszerzenia tych prawd wszyscy teraźnieysi Greccy pisarze wzięli sobie za obowiązek. Natężenia, które teraz Grecy czynią do osiągnienia swey niepodległości, są owocami ich naukowych prac. Lecz mamy ieszcze dwie wielkie zawady do uprzątnienia, barbarzyństwo i nawykłe przez niewolą zbrodnie. Oświata iest ieszcze bardzo słabą rośliną i nawet samo powstanie wzbudziło u nas dwie bardzo niebezpieczne namiętności, chciwość panowania i pieniędzy. Te nieprzyiaciółki dobra publicznego wstrzymały pierwsze postępy narodu i na zgromadzeniach w Epidauros i Astros zniszczyły usiłowania nayszlachetnieyszych patryiotów. *Potrzebuiemy* koniecznie po-

mocy dobrze myślących i doświadczonych mężów. „

ROZMAITOŚCI.

Gazeta Lwowska umieściła pomiędzy rozmaitościami następuiącą

Myśl o skutkach Chrześciianizmu.

Dobroczynny wpływ oświeconego chrześciianizmu, którego główną zasadą iest miłosc Boga i bliźniego, rozszerzaiąc się coraz bardziey w swiecie, daie nam spostrzegać we wszystkich narodach tego wyznania, to zamiłowanie ludzkości, które niszcząc wszystkie szkodliwe przesądy, dąży iedynie do uszczęśliwienia rodzaiu ludzkiego, wyszukuiąc naypilniey wszystkie środki do tego celu zmierzaiące. Poswięceni naukom ewanjelicznym światli miłośnicy ludzkosci, czerpaiąc cnoty w księgach świętych; wsparci na doświadczeniu wieków i znaiomości świata, uchylali zasłonę i rozganiali mgły ukrywaiące odwieczne prawdy, obiawili i rozsiali ie, iako dobre i czyste nasienie, które upowszechnione, tysiączne i pożyteczne dla rodzaiu ludzkiego wydaie plony. W które tylko narody zaszła chrześciiańska nauka, u tych stopni mi znikała dzikość; bo wpoione w umysły ludzkie miłość i boiaźń Boga, wyższe przeznaczenie człowieka, pewność życia przyszłego i nagrody lub kary wieczney, liczba i sąd własnego sumienia, staiąc się większym nad prawa światowe hamulcem dla występkow, a bodźcem do cnót wyższych, miękczyły serca i zdziałały to: że, ustało barbarzyństwo, naiazdy i prawo mocnieyszego; same nawet woyny w srogościach swoich zwolniały; upadła niewola, w ktorey człowiek człowieka uważał iako bydlę własnością swoią; zniesiono wielożeństwo, a płeć piękna równe prawa i znaczenie odebrała z męską; słabym i niedołężnym do wsparcia, a nieumieiętnym do oświecenia ułatwiona została droga i sposoby; podniosło się rolnictwo, rękodzielnie i wszystkie rodzaie przemysłu, bo piękne sztuki i wszystkie umieiętności wzaiem sobie podały ręce i wspierały się w tym pięknym zawodzie, aby potrzebnych rzeczy użycie tańszem, a tem samem powszechnieyszem uczynić, a z równą troskliwością i roztropnością zapobiedz temu wszystkiemu, co dawniey wyludniało całe miasta i kraie, a co biczem bożym nazywano, to iest: szerzeniu się zarazy morowey, ospy i tym podobnych niebezpiecznych chorób, a głód nawet niepodobnym uczynić to przez zaopatrzenie kray dostatecznemi magazynami, to sposobami taniego a zdrowego w podobnych przypadkach pożywienia ludzi.

Takto duch chrześciianizmu (uważaiąc to doczesne życie, za podróż do życia wiecznego i za sposobność tylko nań sobie zasłużenia) nie gardzi tą doczesnością, i lubo do niey całkiem się nie przywiązuie, szuka iednak sobie i bliźnim ią uprzyiemnić albo choć znośną uczynić, aby tym sposobem pewniey zasłużyć sobie na tę szczęśliwą cnotliwym obiecaną wieczność. Ale długą byłoby to rozprawą, chcieć wszystko policzyć, co dotąd zdziałał, a daleko ieszcze dłuższą, chcieć wypisać wszystko, co zdziałać ieszcze daley może dla dobra ludzkiego ten duch chrześciianizmu, który rozwiiaiąc się coraz bardziey, unosi się coraz wyżey w zamiłowaniu ludzkości, i nie zazdrośny swoiego światła świętego, roznosi z łagodnością wszystkim znaiomym ludom, szczęście i pokoy

dzące swoiego wyznania nauki; przygotowuiąc świat cały, do połączenia się kiedyś w tymże chrześciiańskim duchu, z podobnie oświeconym umysłem i ułagodzonem sercem. w iednę powszechną owczarnią pod iednym pasterzem Chrystusem Już widziemy w naszey części ziemi naywiększych Mocarzy koiarzących się świętym chrześciiaństwa związkiem, dla utrzymania spokoyności ludow i ich szczęśliwości, z których pierwsza przez fałszywe mniemania i łudzące mamidła iuż się zawichrzała, aby drugą na długi lat przeciąg obalić. Mocą Monarchów ręką zniweczeni ci nowotni wichrzyciele zostali, i odkryta ich zdradna mysl, obalenia wszystkich zasad chrześciiańskich, i chęć wydarcia i zagarnienia dla siebie maiątków i znaczenia teraźnieyszym ich posiadaczom w powszechnem zmięszaniu narodu; uspokoione iuż zaburzenia, kwitnie roszczka oliwna dobroczynnie przez Monarchów zasadzona i starannie pielęgnowana w cieniu chrześciiańskiego znaku zbawienia, i do uszczęśliwienia zupełnego ludów, przybędzie ieszcze pewnie niebawem przez ten dobroczynny wpływ chrześciianizmu oświeconego, ta tak pożądana handlu powszechna wolność, która ułatwiaiąc wspólnie między narodami zamianę płodów ziemnych i rękodzielnianych obopólnie pomnoży ich dobre mienie.

* *
*

U W I A D O M I E N I E.

Podpisani Artyści polecaią się nayuprzeymiey Przeswietney Publiczności tuteyszey tak względem malowania portretów, iako i pokoiow, i przyrzekaią nietylko za nader mierną cenę podiąć się roboty, ale nadto uskutecznią podług sztuki iak naydokładniey. — W Krakowie d. 21 Sierpnia 1824.

Akademiccy Artyści z Berlina.
Nuwaldi i Rein - Eaken.

Mieszkaią w ulicy Szpitalney pod Nrem 607 na pierwszym piętrze.

U W I A D O M I E N I E.

Podpisany Kupiec Warszawski, przybyły do Krakowa i na Kaźmierzu pod Nrem 75 mieszkaiący, uwiadomia Prześwietną Publiczność, iż ma do sprzedania różne towary Paryzkie Damskie, iako to: chustki, szale, kwiaty piora Damskie, felpy czyli plisz do obładania sukien, modną materyią na kapelusze, wstążk iedwabne, suknie Damskie, i to wszystko sprzeda za połowę ceny, iak w fabrykach kosztowało, gdyż takich nie wolno do Warszawy wprowadzić. Zabawi tu naywięcey dni 10.

A. S. Rosen.

Dnia 23 i 24 *Sierpnia* 1824 *r.*
Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— *Pszenicy*	11	—	10	15	10	—	9	—
— *Żyta*	7	8	6	15	6	—	5	15
— *Jęczmienia*	4	15	4	—	3	18	3	12
— *Owsa*	3	24	3	18	3	15	—	—
— *Jagieł*	19	—	18	—	17	—	16	—
— *Grochu*	7	—	6	15	6	—	5	15
— *Rzepaku*	—	—	—	—	—	—	—	—

W Gdańsku dnia 16 *Sierpnia.*

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od	Złp.	480	do	600.
Żyta	—	—	270	—	300.
Jęczmienia	—	—	198	—	210.
Owsa	—	—	180	—	198.
Grochu	—	—	270	—	300.

LOTERYIA KRAIOWA.

W 100 Ciągnieniu dnia 25 Sierpnia r. b. w przytomności osob od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

24. 3. 48. 4. 13.

Przyszłe 101 Ciągnienie dnia 1 Września r. b. przypada.